

2. งานป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และดูแลผู้ติดยาเสพติด

1. สถานการณ์ยาเสพติด และแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด ปี 2566

การดำเนินงานบำบัดรักษา ฟื้นฟู ผู้ใช้สารเสพติดในจังหวัดอุดรดิตถ์ ตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ใช้ยาเสพติดเข้ารับการบำบัดมีแนวโน้มสูงขึ้น ปี 2566 มีผู้ใช้สารเสพติดเข้ารับการบำบัด 2,469 คน โดยผู้รับการบำบัดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุที่เข้ารับการบำบัดมากที่สุด คือ ช่วงอายุมากกว่า 39 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม และว่างงาน ยาบ้าเป็นยาเสพติดหลักที่ใช้ จำแนกตามประเภทผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้เสพ เข้ารับการบำบัดแบบสมัครใจมากที่สุด โดยมีรายละเอียดผลการบำบัดบำบัดรักษา ฟื้นฟู ผู้ใช้สารเสพติด ตามละเอียดแยกรายปี ดังตาราง

ผู้เข้ารับการบำบัด	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1,732		1,595		1,372		2,469	
แยกตามเพศ								
เพศชาย	1,486	85.8	1,394	87.4	1,226	89.36	2,081	84.29
เพศหญิง	246	14.2	201	12.6	146	10.64	388	15.71
แยกตามอายุ								
12-17	198	11.43	121	7.59	88	6.41	96	3.89
18-24	427	24.65	291	18.24	258	18.80	314	12.72
25-29	289	16.69	272	17.05	198	14.43	344	13.93
30-34	221	12.76	269	16.87	213	15.52	428	17.33
35-39	250	14.43	251	15.74	218	15.89	373	15.11
> 39	347	20.03	391	24.51	397	28.94	914	37.02
แยกตามอาชีพ								
ว่างงาน	177	10.22	151	9.47	123	8.97	188	7.61
นักเรียน/นักศึกษา	201	11.61	120	7.52	81	5.90	82	3.32
ข้าราชการ	10	0.58	7	0.44	1	0.07	2	0.08
รัฐวิสาหกิจ	1	0.06	1	0.06	1	0.07	6	0.24
ทหาร/ตำรวจ	3	0.17	1	0.06	0	0.00	1	0.04
พนักงานบริษัทเอกชน	6	0.35	7	0.44	2	0.15	12	0.49
พนักงานโรงงาน	5	0.29	1	0.06	0	0.00	3	0.12
รับจ้าง	624	36.03	628	39.37	688	50.15	1,564	63.35
ผู้ใช้แรงงาน	396	22.86	373	23.39	165	12.03	76	3.08
การค้าขาย	77	4.45	64	4.01	47	3.43	139	5.63
การเกษตร	177	10.22	197	12.35	206	15.01	336	13.61
การคมนาคม	4	0.23	2	0.13	1	0.07	0	0.00
นักบวช	12	0.69	1	0.06	4	0.29	5	0.20
อื่น ๆ	39	2.25	33	2.07	48	3.50	48	1.94
ไม่ระบุ	0	0	9	0.56	5	0.36	7	0.28

ผู้เข้ารับการบำบัด	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1,732		1,595		1,372		2,469	
แยกตามประเภทยาเสพติดหลักที่ใช้								
ยาบ้า	1586	91.57	1477	92.6	1291	94.10	2,362	95.67
กัญชา	103	5.95	80	5.02	65	4.74	59	2.39
ยาไอซ์	23	1.33	19	1.19	10	0.73	8	0.32
สารระเหย	5	0.29	4	0.25	0	0.00	0	0.00
เฮโรอีน	0	0	0	0	0	0.00	2	0.08
ยาเลิฟ	0	0	0	0	0	0.00	0	0.00
กระท่อม	0	0	0	0	2	0.15	2	0.08
ยาเค	4	0.23	0	0	0	0.00	17	0.69
อื่น ๆ	0	0	0	0	2	0.15	1	0.04
ไม่บันทึก	11	0.64	15	0.94	2	0.15	0	0.00
แยกตามการจำแนกผู้ป่วย								
- ผู้ใช้	47	2.71	83	5.2	42	3.06	80	3.24
- ผู้เสพ	1256	72.52	1184	74.23	1102	80.32	2,107	85.34
- ผู้ติด	429	24.77	327	20.5	228	16.62	280	11.34
- ไม่ระบุ	0	0	1	0.06	0	0	2	0.08
แยกตามลักษณะการเข้ารับการบำบัด								
สมัครใจ	1,008	58.2	1,075	67.4	1,071	78.06	2,266	91.77
ในสถานพยาบาล	911	52.6	779	48.84	736	53.64	1,457	59.01
CBTx	19	1.1	172	10.78	186	13.56	749	30.34
ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	78	4.5	122	7.65	131	9.55	8	0.32
อื่นๆ	0	0	0	0	8	0.58	9	0.36
ไม่ระบุ	0	0	2	0.13	10	0.73	43	1.74
บังคับบำบัด	519	29.97	294	18.43	113	8.24	-	-
ไม่ควบคุมตัว	483	27.89	260	16.3	112	8.16	-	-
ควบคุมตัว	36	2.08	34	2.13	0	0.00	-	-
ไม่ระบุ	0	0	0	0	1	0.07	-	-
ต้องโทษ (ในเรือนจำ)	205	11.84	226	14.17	223	16.25	185	7.49

2. การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงานในปี 2566

แผนการพัฒนางานป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และดูแลผู้ติดเชื้อเสฟติด ปี 2566

กลยุทธ์ที่ 1. พัฒนาคุณภาพบริการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสฟ ผู้ติดเชื้อเสฟติดให้มีมาตรฐาน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 พัฒนาระบบบริการคลินิกบำบัดยาเสฟติด (matrix program) ตามมาตรฐานจังหวัดอุดรดิตถ์

กิจกรรมหลักที่ 1 จัดประชุมคณะทำงานหลักทบทวนมาตรฐาน คลินิกบำบัดยาเสฟติด (matrix program) จังหวัดอุดรดิตถ์

กิจกรรมหลักที่ 2 กำกับการดำเนินงาน/การติดตามผลการดำเนินงาน คลินิกบำบัดยาเสฟติด (matrix program) มาตรฐานจังหวัดอุดรดิตถ์

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 พัฒนาระบบการบำบัด ฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (CBTx)

กิจกรรมหลักที่ 1 กำหนดเป้าหมายกำหนดนโยบายให้ทุกอำเภอดำเนินงาน การบำบัด ฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (CBTx) ครอบคลุมทุกตำบล

กิจกรรมหลักที่ 2 จัดประชุมคณะทำงานหลักเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน การบำบัด ฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (CBTx)

กิจกรรมหลักที่ 3 กำกับการดำเนินงาน/แผนการติดตามผลการดำเนินงาน การบำบัด ฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (CBTx)

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการให้บริการผู้ป่วยยาเสฟติดของสถานพยาบาลตามมาตรฐาน HA ยาเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 1 ประชุมคณะทำงานหลัก เพื่อทบทวนมาตรฐาน HA ยาเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 2 รพช.ประเมินตนเองผ่านระบบออนไลน์ เพื่อการรับรองคุณภาพ (Accreditation) / รับรองคุณภาพซ้ำ (Re-accreditation) สำหรับสถานพยาบาล

กิจกรรมหลักที่ 3 ประชุมผู้รับผิดชอบงานยาเสฟติด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐาน HA ยาเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 4 กำกับ ติดตาม โรงพยาบาล ส่วนที่ขาด ตามแบบประเมินตนเอง / ดำเนินการพัฒนาตามมาตรฐาน HA ยาเสฟติด

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของศูนย์คัดกรองในการให้บริการผู้ป่วยยาเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 1 ประชุมคณะทำงานหลัก

กิจกรรมหลักที่ 2 ขับเคลื่อนการจัดตั้งขึ้นทะเบียนศูนย์คัดกรอง

กิจกรรมหลักที่ 3 กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพศูนย์คัดกรอง

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.5 พัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ให้บริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้เสฟ ผู้ติดเชื้อเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 1 สัรวจบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสฟติด (วิชาชีพ,จำนวน,ผ่านการอบรมหลักสูตร)

กิจกรรมหลักที่ 2 กำกับ ติดตาม การเข้ารับการอบรม

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.6 พัฒนาระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและการติดตามผู้เสฟ ผู้ติดเชื้อเสฟติด

กิจกรรมหลักที่ 1 ประชุมคณะทำงานหลัก เพื่อ ทบทวนflow การบันทึกข้อมูล บสต.

กิจกรรมหลักที่ 2 ประชุมชี้แจงการบันทึกข้อมูล บสต ผ่าน ระบบออนไลน์

กิจกรรมหลักที่ 3 กำกับ ติดตาม ข้อมูลผ่านโปรแกรม บสต. ทุกเดือน

2.1.สรุปผลงานสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2566 และปีงบประมาณ 2566 (12 เดือน)

มีกระบวนการดำเนินงานการบำบัด ฟันฟู และดูแลผู้ติดยาเสพติด ดังนี้

2.1.1) ผลการดำเนินงานบำบัดผู้เสพยาเสพติดและสารเสพติด ระบบสมัครใจ ระบบต้องโทษ ปี 2566

ผลการดำเนินงานการบำบัด ฟันฟู เสพติด	เป้าหมาย	ผลงาน
รวมทุกระบบ	945	2,469
ระบบสมัครใจ	795	2,266
สถานพยาบาล	795	1,457
CBTX	-	749
ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	-	8
อื่นๆ	-	9
ไม่ระบุ	-	43
ระบบต้องโทษ	150	185

2.1.2) ผลการดำเนินงานบำบัดผู้เสพยาเสพติดและสารเสพติด ระบบสมัครใจ และระบบต้องโทษ แยกรายอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานบำบัดและระบบสมัครใจ ปี 2566 (12 เดือน) แยกรายอำเภอ

ตัวชี้วัด และ เกณฑ์ เป้าหมาย	ผลการ ประเมิน	1. พากทำ	2. บ้านโคก	3. ทองแสนซัน	4. ทรอน	5. น้ำปาด	6. ท่าปลา	7. ลับแล	8. พิษณุ	9. เมือ่ง	ปี	ปี	ปี	ปี
											2566 (12 เดือน)	2565	2564	2563
เข้ารับ การบำบัด	เป้าหมาย	28	35	42	46	47	60	85	106	346	795	1,126	1,030	1,458
	ผลงาน	97	84	112	171	166	163	200	458	1018	2469	739	576	1,017
	ร้อยละ	346.43	240.00	266.67	371.74	353.19	271.67	235.29	432.08	294.22	310.57	65.63	55.92	69.75
การบำบัด ในสถาน พยาบาล	เป้าหมาย	28	35	42	46	47	60	85	106	346	795	1,126	1,030	1,458
	ผลงาน	51	61	79	129	111	68	198	377	383	1457	752	818	908
	ร้อยละ	182.14	174.29	188.10	280.43	236.17	113.33	232.94	355.66	110.69	183.27	66.79	79.42	62.28
CBTx	เป้าหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	50	50
	ผลงาน	38	14	33	24	53	84	2	73	428	749	186	19	35
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	326.31	38.00	70.00
ค่ายปรับเปลี่ยน											8			
อื่นๆ											9			
ไม่ระบุ											43			
ระบบ ต้องโทษ	เป้าหมาย										150	150	150	150
	ผลงาน										185	185	223	205
	ร้อยละ										123.33	123.33	148.67	136.67

ผลการดำเนินงานบำบัดรักษาและภาพรวมจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 2,469 ราย (310.57%) ผ่านเกณฑ์
ที่มา: ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) (ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ตารางที่ 2 ระบบต้องโทษ ผลการดำเนินงานและระบบต้องโทษ

ตัวชี้วัดและเกณฑ์ เป้าหมาย	ผลการประเมิน	1.พาทา	2.บ้านโคก	3.ทองแสนขัน	4.ตรอน	5.น้ำปาด	6.ท่าปลา	7.ลับแล	8.พิชัย	9.เมือง	ปี 2565	ปี 2565	ปี 2564	ปี 2563
บำบัดในระบบต้องโทษ	เป้าหมาย										150	150	150	
	ผลงาน										185	223	226	
	ร้อยละ										123.33	148.66	150.67	

ที่มา: ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) (ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ตารางที่ 3 ผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและได้รับการติดตามดูแลต่อเนื่อง 1 ปี (Retention Rate)

Retention rate	เป้าหมาย	ทุกระบบ						ระบบสมัครใจ					
		จำนวน/ครบระยะการบำบัด	บำบัดครบโปรแกรม	ร้อยละ	ติดตามครบโปรแกรม	ร้อยละ	Retention Rate	จำนวน/ครบระยะการบำบัด	บำบัดครบโปรแกรม	ร้อยละ	ติดตามครบโปรแกรม	ร้อยละ	Retention Rate
ปี 2562	50%	1,751	1,260	71.96	1,044	82.86	59.62	1,425	954	66.95	823	86.27	57.75
ปี 2563	50%	1,667	1,150	68.99	798	69.39	47.87	1,195	717	60.00	595	82.98	49.79
ปี 2564	55%	1,537	889	57.84	582	65.47	37.87	878	434	49.43	375	86.41	42.71
ปี 2565	58%	907	641	70.67	428	66.77	47.19	563	357	63.41	258	72.27	45.83
ปี 2566	60%	716	387	54.05	316	81.65	44.13	716	387	54.05	316	81.65	44.13

Retention rate	เป้าหมาย	ระบบบังคับบำบัด						ระบบต้องโทษ					
		จำนวน/ครบระยะการบำบัด	บำบัดครบโปรแกรม	ร้อยละ	ติดตามครบโปรแกรม	ร้อยละ	Retention Rate	จำนวน/ครบระยะการบำบัด	บำบัดครบโปรแกรม	ร้อยละ	ติดตามครบโปรแกรม	ร้อยละ	Retention Rate
ปี 2562	50%	122	104	85.25	49	47.12	40.16	204	202	100	172	85.15	84.31
ปี 2563	50%	257	219	85.21	78	35.62	30.35	215	214	100	125	58.41	58.14
ปี 2564	55%	457	253	55.36	60	23.72	13.13	202	202	100	147	72.77	72.77
ปี 2565	58%	193	133	68.91	45	33.83	23.32	151	151	100	125	82.78	82.78
ปี 2566	60%												

ผลการดำเนินงาน Retention Rate ปี 2566 พบว่า ไม่ผ่านเป้าหมายตามเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ทั้งในระบบสมัครใจ มีอัตราการ drop out ของผู้เข้ารับการบำบัดค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ยการบำบัดครบโปรแกรม ประมาณร้อยละ 54.05 และติดตามครบโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.65

ที่มา: ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) (ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ตารางที่ 4 ผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการรักษาและได้รับการติดตามดูแลต่อเนื่อง 1 ปี (Retention Rate) ปีงบประมาณ 2566 แยกรายอำเภอในระบบต่างๆดังนี้

อำเภอ	ระบบสมัครใจ					
	เจ้าหน้าที่/ครบ ระยะการบำบัด	บำบัดครบโปรแกรม		ติดตามครบโปรแกรม		(Retention Rate)
	คน	คน	%	คน	%	%
เมืองฯ	278	95	34.17	87	91.58	31.29
ตรอน	60	50	83.33	39	78.00	65.00
ท่าปลา	35	30	85.71	26	86.67	74.29
น้ำปาด	68	37	54.41	20	54.05	29.41
ฟากท่า	22	17	77.27	17	100.00	77.27
บ้านโคก	66	48	72.73	48	100.00	72.73
พิชัย	52	44	84.62	36	81.82	69.23
ลับแล	95	35	36.84	23	65.71	24.21
ทองแสนขัน	40	31	77.50	20	64.52	50.00
รวม	716	387	54.05	316	81.65	44.13

ที่มา: ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) (ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ตารางที่ 5 งานพัฒนารับรองคุณภาพสถานพยาบาล (H.A.)

ตัวชี้วัดและเกณฑ์ เป้าหมาย	ผลการ ประเมิน	1.ฟากท่า	2.บ้านโคก	3.ทองแสนขัน	4.ตรอน	5.น้ำปาด	6.ท่าปลา	7.ลับแล	8.พิชัย	9.เมือง	ปี	ปี	ปี	ปี
											2565	2564	2563	2566
สถานพยาบาลยาเสพติด ผ่าน H.A. ร้อยละ 70	เป้าหมาย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	9	9	9
	ผลงาน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	9	9	9
	ร้อยละ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ผลการดำเนินงานพัฒนารับรองคุณภาพสถานพยาบาล (H.A.) สถานพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสถานพยาบาลยาเสพติด รวมจำนวน 9 แห่ง ร้อยละ 100 ปี 2567 มีโรงพยาบาลที่ต้อง Re-accreditation จำนวน 3 โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลพิชัย,โรงพยาบาลน้ำปาด,โรงพยาบาลบ้านโคก

จากผลการดำเนินงานการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ปี 2566 พบปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานดังนี้

ระบบการบำบัด ฟื้นฟู ผู้เสพยาเสพติด

ปัญหาการดำเนินงาน

1.การค้นหาผู้เสพยาเสพติด ดำเนินการโดยภาพรวมของจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลงานผ่านเกณฑ์ (310.57%)

2.คุณภาพการบำบัด ปี 2566 ผู้เข้ารับการรักษา จำนวน 2,469 ราย เจ้าหน้าที่จากการบำบัด จำนวน 1,537 ราย (62.25%) แยกเป็น กลุ่มผู้ผ่านการบำบัดครบโปรแกรม 980 ราย คิดเป็น 63.76% และกลุ่มผู้เข้ารับการรักษาไม่ครบโปรแกรม จำนวน 366 ราย คิดเป็น 23.81% โดยแยกสาเหตุที่ทำให้บำบัดไม่ครบโปรแกรมเนื่องจาก

- ติดตามไม่ได้ 114 ราย (7.42%)
- ถูกจับ 217 ราย (14.12%)
- เสียชีวิต 2 ราย (0.13%)

- ไม่สมัครใจรักษาต่อ 22 ราย (1.43%)
- หลบหนี 2 ราย (0.13%)
- อื่นๆ 8 ราย (0.52%)

3.คุณภาพการติดตาม จากกลุ่มผู้เข้ารับการรักษาครบโปรแกรม จำนวน 387 ราย ได้รับการติดตามครบโปรแกรม จำนวน 316 ราย

ปัญหาการดำเนินงาน

- ร้อยละของผู้ติดยาเสพติดที่บำบัดครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในระบบสมัครใจได้รับการติดตามดูแล

ต่อเนื่อง 1 ปี (Retention Rate) มีผลงานในปี 2566 (7 เดือน) ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 36.93 (ตัวเลขที่นำมาคำนวณ retention rate ตัวเป้าหมายคือ ผู้เข้ารับการรักษาที่พ้นระยะการบำบัดทั้งหมด (จำหน่าย) ในรอบ 1 ปี เป้าหมายคือ ผู้เข้ารับการรักษาที่จำหน่ายได้รับการติดตามครบโปรแกรม นั้นหมายความว่า การเพิ่มผลงาน Retention Rate ต้องมีการติดตามผู้บำบัดให้ครบโปรแกรมให้มากที่สุดก่อนการจำหน่าย หรือ พ้นระยะการบำบัด และติดตามในส่วนผู้เข้ารับการรักษาครบโปรแกรมให้ครบตามเกณฑ์ติดตาม)

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- วิเคราะห์ข้อมูลการบำบัด แยกกลุ่มที่อยู่ระหว่างการบำบัด กับกลุ่มที่พ้นระยะบำบัดแล้ว (ซึ่งกลุ่มนี้จะไม่สามารถติดตามมารับการบำบัดเพิ่มเติมให้ครบโปรแกรมได้) เพื่อที่จะนำข้อมูลมาใช้กำกับติดตามผลงานได้
- จัดทำระบบการตรวจสอบแจ้งเตือนผู้ที่ขาดนัดบำบัด เพื่อติดตามผู้ป่วย drop out
- จัดทำระบบติดตาม โดยบูรณาการความร่วมมือในการติดตามผู้ป่วยเข้ารับการรักษา/ติดตาม ร่วมกับ ตำรวจ และปกครอง
- ทำแนวทางส่งต่อผู้ป่วยที่มีความพร้อมส่งกลับเข้ารับการรักษาและติดตามโดยชุมชน เพื่อเพิ่ม ครอบคลุมในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดให้ครบโปรแกรมติดตาม

2. การวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

- ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย

1) หน่วยบำบัด ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น รับภาระงานหลายด้าน บางแห่งขาดแคลนนักจิตวิทยา ระบบเทคโนโลยีของกระทรวงสาธารณสุข (บสต.) มีปัญหาเรื่องความล่าช้าต้องใช้เวลานานในการบันทึกและการประมวลผลข้อมูลเพิ่มขึ้นส่งผลให้ไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้เป็นปัจจุบัน

2) ผู้ป่วย ปัจจัยที่จะทำให้การบำบัดประสบผลสำเร็จคือ ผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชน ต้องเข้าร่วม มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ป่วยคงอยู่ในระบบการบำบัดจนครบโปรแกรมและไม่กลับไปเสพยา (ซึ่งจะมีผลต่อตัวชี้วัด retention rate และ SMIV)

3) การค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ดำเนินการยังไม่ได้ตามเป้าหมายที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เนื่องจากกระบวนการในการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เป็นบทบาทของพนักงานฝ่ายปกครอง และตำรวจ (พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ปปส.) โดยสถานพยาบาลมีบทบาทเป็นหน่วยตั้งรับ และในสภาพความเป็นจริงผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับการรักษาบำบัดในระบบสมัครใจแบบ walk in มีจำนวนน้อยมาก

4) กรณีผู้ป่วยผิดเงื่อนไข ไม่มารายงานตัวเพื่อการคัดกรอง และมาคัดกรองแต่ไม่สามารถเข้ารับการรักษาบำบัดในระบบสมัครใจได้ (นอกเวลา) บำบัดไม่ครบตามโปรแกรม ติดตามไม่ครบตามโปรแกรม (4-7 ครั้ง/ใน 1 ปี) ผู้ป่วยมาบำบัด/ติดตาม ตามที่นัด แต่ผลปัสสาวะเป็น + เกิน 2 ครั้ง

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จ

1) การพัฒนานวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี

1.1) การมีระบบการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดในระบบ Matrix Program ในจังหวัดเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อเป็นมาตรฐานและเชื่อมโยงกันได้ในระบบส่งต่อ โดยมีการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างโรงพยาบาลอุดรธานี (แม่ข่าย) กับโรงพยาบาลชุมชน 8 แห่ง (ลูกข่าย)

1.2) การจัดทำระบบ Acute Care เพื่อรองรับบริการผู้ป่วยวิกฤติ มีภาวะก้าวร้าวที่มีสาเหตุจากการใช้สารเสพติด โดยสร้างระบบเชื่อมโยงการดูแลในชุมชนร่วมกับ อปท./ ภาควิชาอื่นๆจนถึงระบบการดูแลการให้บริการของหน่วยงานสาธารณสุข ตั้งแต่ รพ.สต./รพช./รพศ. โดยมีช่องทางการรักษา การปรึกษากรณี Case จากทีมจิตแพทย์ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

1.3) การพัฒนาระบบการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care : CBTx) ที่เป็นแนวทางปฏิบัติของจังหวัด โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2) การจัดระบบบริการ การป้องกัน, การคัดกรอง, การบำบัดรักษา, การรับส่งต่อ, มาตรการ Harm reduction, การติดตามการรักษา

2.1) มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เสพยาเสพติด ที่โรงพยาบาลทุกแห่ง

2.2) มีคลินิกผู้ป่วยนอกที่ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในโรงพยาบาลทุกแห่ง การติดตามการรักษา ดำเนินการตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข คือ มีการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา 4 - 7 ครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปี โดยมีการตรวจปัสสาวะอย่างน้อย 4 ครั้ง

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหา/สาเหตุปัญหา ปี 2566	แนวทางการแก้ไขปัญหามา ปี 2567
1.ผลการดำเนินงานการติดตามผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดต่ำกว่าเป้าหมาย (Retention rate)	1.พัฒนาระบบบริการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้มีคุณภาพ 2.พัฒนาระบบการบำบัด ฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (CBTx) 3.พัฒนาระบบบริการด้านการติดตามดูแล ช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดให้มีคุณภาพ
1.มีสถานพยาบาลที่หมดอายุการรับรองคุณภาพสถานพยาบาลยาเสพติดในปี 2566 จำนวน 4 แห่ง	1.พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการให้บริการผู้ป่วยยาเสพติดของสถานพยาบาลตามมาตรฐาน HA ยาเสพติด

4. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาเชิงนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติ

1) ระดับนโยบาย ควรกำหนดให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัด การกำหนดเป้าหมายในการรณรงค์ป้องกัน ค้นหา คัดกรอง และการบำบัดอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง และมีการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ ทัวถึง ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) การพัฒนามาตรฐานการบำบัดของสถานบำบัด ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว/ชุมชน เพื่อให้ผู้ป่วยคงอยู่ในระบบการบำบัดรักษาและติดตามจนครบโปรแกรม และไม่กลับไปเสพยาซ้ำเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดัน

3) การสนับสนุนในด้านบุคลากร และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการบันทึกและประมวลผลข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

4) การพัฒนารูปแบบการบำบัดในกลุ่มผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อการกลับไปเสพยาซ้ำโดยมี intervention ที่เหมาะสมกับผู้ป่วยกลุ่มนั้นๆ

5) การกำหนดเป้าหมายการบำบัด ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จากส่วนกลาง ควรกำหนดเป็นเป้าหมายรวมทั้งในระบบสมัครใจและระบบบังคับบำบัด (แบบไม่ควบคุมตัว) โดยจังหวัดสามารถกำหนดเป้าหมายแยกตามระบบบำบัดให้สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนในด้านขวัญและกำลังใจ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง โดยให้มีการกระจายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ผู้รับผิดชอบงาน

1. ชื่อ-สกุล นายมงคล จินะวรรณ
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข
เบอร์โทรศัพท์ 083-412-8680

หัวหน้ากลุ่มงาน

2. ชื่อ-สกุล นางอัจฉราวดี เสนีย์
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์ 093-596-5145